

JÓZEF LIS

1. Dane osobiste:

Zeznaje bombardier Józef Lis (jak wyżej).

2. Nazwa obozu:

Uchta, 3. kolumna w Komi ASRR (Uchta, 24. *tagierpunkt* od Kotłasu).

3. Skład jeńców:

Szeregowi, policja, Straż Graniczna, oficerowie (tylko zamaskowani).

4. Liczba jeńców:

Ok. tysiąca na jednym *uczastku*.

5. Czas istnienia obozu:

Od 20 czerwca 1940 r. W sierpniu 1941 r. uwolnieni. Jeden z jeńców pozostał w Uchcie (były więzień polski, przestępca). Jeniec Zieliński z Gniezna został w Uchcie aresztowany pod pozorem sprzyjania Niemcom (co było nieprawdą), wywieziony do więzienia i dotychczas koledzy nie mają o nim żadnej wiadomości. Przy zwalnianiu NKWD zapowiedziało jeńcom, że go już nie zobaczą.

6. Opis obozu:

Namioty bardzo duże, jeńcy spali na pryzkach, po 200–300. W zimie było bardzo zimno w namiotach, opalanie nie wystarczało. We wrześniu 1940 r. przeniesiono jeńców na inny oddział do lasu, gdzie jeńcy z początku spali pod gołym niebem, dopóki nie urządzili sobie namiotów.

7. Życie w obozie:

Podział jeńców na brygady. Praca przy budowie linii kolejowej, bardzo ciężka. Robienie tuneli w skale, urządzenie w innych miejscach nasypów, na które jeńcy wozili ziemię taczkami

z odległości 300–400 metrów. Opornych wyciągano na pracę z namiotów za nogi. Jeńcy spali w namiotach i nędznych barakach również i w zimie. Bywało często, że włosy przymarzały w nocy do ścian, do tego stopnia, że rano trudno było [je] oderwać. W razie odmowy pracy głodzono i trzymano w karcerach. Życia kulturalnego nie było. Listów nie pozwolono wysyłać ani nie oddawano jeńcom.

Do pracy zmuszano nawet przy 50 stopniach mrozu. Przy pracy w lesie – bez względu na temperaturę (nawet 70 stopni). Ludzie byli źle ubrani, na pół nędzy.

8. Stosunek władz NKWD do jeńców:

Rewizje częste. Akcja propagandowa ograniczona do namawiania do pracy i podnoszenia wydajności pracy.

9. Zmarli w obozie:

Zmarło ok. 25 jeńców, wszyscy z wycieńczenia.